

מ"ת 34828/06/19 - היועץ המשפטי לממשלה נגד דיויד מרטין מורו

בית המשפט המחוזי בירושלים
לפני כב' סגן הנשיא י' נועם

מ"ת 34828-06-19 היועץ המשפטי לממשלה נ' דיויד מרטין מורו (עציר)

המבקש היועץ המשפטי לממשלה
באמצעות המחלקה הבינלאומית בפרקליטות המדינה

נגד המשיב דיויד מרטין מורו (עציר)
על-ידי ב"כ עו"ד ניק קאופמן ועו"ד אריה תוסיה כהן

החלטה

הבקשה

1. לפניי בקשה, לפי סעיף 5 לחוק ההסגרה, התשי"ד-1954 (להלן - חוק ההסגרה), להורות על מעצרו של המשיב עד למתן החלטה בעתירה להכרזתו בר-הסגרה לארצות-הברית.

הרקע להגשת הבקשה

2. להלן הרקע להגשת הבקשה, כעולה מהבקשה על נספחיה.

ביום 4.12.18 נתקבלה במשרדו של היועץ המשפטי לממשלה, באמצעות שגרירות ארה"ב בישראל, בקשת ממשלת ארה"ב להסגיר לידיה את המשיב (להלן - בקשת ההסגרה), על-מנת שירצה עונש מאסר של 20 שנים שנגזר עליו שם, לאחר שהורשע בבית-משפט פדראלי במדינת קליפורניה בעבירות קשירות קשר לביצוע הונאה באמצעות הדואר ודיווח כוזב בדו"ח מס הכנסה.

בבקשת ההסגרה צוין, כי בתחילת שנת 2016 הורשע המשיב בביצוע העבירות האמורות, זאת על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון. בהכרעת-הדין שניתנה בארה"ב נקבע, כי בשנים 2007-2011 קשרו המשיב ושותפיו קשר פלילי שמטרתו להונות חברות ביטוח בריאות, כדי לקבל לידיהם כספים רבים שלא כדין, וגרפו לכיסיהם כ-20,000,000 דולר בעקבות ביצוע ההונאות הרבות. בנוסף, נקבע בהכרעת-הדין, כי בין השנים 2008-2009 הגיש המשיב לרשויות המס בארה"ב דו"חות מס הכנסה כוזבים, על דרך של השמטת הכנסות מהדו"חות, במטרה להתחמק מתשלומי מס בסכום של כ-650,000 דולר.

מבקשת ההסגרה עולה, כי המשיב - אף שהורשע בנוכחותו במסגרת הסדר טיעון - לא התייצב למועד שנקבע למתן גזר-הדין, ובהמשך התברר כי נמלט לישראל דרך מקסיקו באמצעות תיעוד מקסיקני מזויף. לימים, נשמעו טיעוני הצדדים לעונש, ובאותו יום גזר בית-המשפט את דינו של המשיב ל-20 שנות מאסר. בשל הימלטותו של המשיב, ונוכח הפרתו את הוראות בית-המשפט בנוגע לתנאי שחרורו בערובה, הוגש נגדו בארה"ב גם כתב-אישום בגין עבירה של ביזיון בית-משפט. במסגרת עתירת ההסגרה לא התבקשה הכרזתו של המשיב בר-הסגרה בגין העבירה האחרונה.

לבקשת ההסגרה צורף כתב-האישום נגד המשיב, הסדר הטיעון שעליו חתם וכן הכרעת-הדין. בנוסף צורפו לבקשת ההסגרה תצהיריהם של התובע המחוזי ושל הסוכנת המיוחדת של השירות החשאי של ארה"ב, אשר מפרטים את עובדות המקרה, את הראיות המרכזיות נגד המשיב ואת המידע אודות אי-התייצבותו לדין בגזר-דינו, אף שהורשע בדיון שבו נכח, ואת דבר הימלטותו מארה"ב.

ביום 16.6.19 נעצר המשיב, לפי סעיף 6 לחוק ההסגרה; וביום 17.6.19 הוגשה לבית-משפט זה עתירה להכריז עליו בר-הסגרה, בהתאם להוראת שרת המשפטים, לפי סעיף 3 לחוק ההסגרה.

המסגרת המשפטית

3. על מעצר המתבקש במסגרת הליכי הסגרה, חלים הן הוראות חוק הסגרה והן דיני המעצר הכלליים, שנקבעו בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן - חוק המעצרים). בחוק ההסגרה נקבעו הוראות ספציפיות לעניין מעצר מבוקשים בהליכי הסגרה, ובכללן הוראת סעיף 5 לחוק, הקובעת כי משעה שהוגשה עתירה להכרזה על מבוקש בר-הסגרה, רשאי בית-המשפט להורות על מעצרו עד למתן החלטה באותה עתירה. בסעיף 1(ג) לחוק המעצרים נקבע, כי הוראות החוק האמור יחולו על מעצר לפי כל חוק, אלא אם כן נקבעו בחוק הוראות אחרות.

השיקולים הצריכים לעניין ההחלטה בדבר מעצר של מבוקש, עד להחלטה בעתירה לפי סעיף 5 לחוק ההסגרה, דומים בעיקרם לשיקולים הנוהגים בהליכי מעצר עד לתום ההליכים, לפי סעיף 21 לחוק המעצרים (בש"פ 502/18 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה (31.1.18), בפסקה 10); ובש"פ 5477/17 עמר נ' מדינת ישראל (19.9.17), בפסקה 19). במסגרת זו יש לבחון התקיימותם של שלושה תנאים מצטברים: קיומן של ראיות לכאורה, בשים לב לכך שהרף הראייתי הדרוש למעצר עד תום הליכי ההסגרה, קרי - "אחיזה לאישום", הוא נמוך מהרף המקביל

בהליך מעצר "רגיל" (בש"פ 8932/12 תירי נ' היועץ המשפטי לממשלה (24.12.12) בפסקה 5); קיומה של עילת מעצר, כאשר יש ליתן משקל משמעותי לחשש מפני הימלטות מאימת הדין ושיבוש הליכי חקירה, שמא תימצא מדינת ישראל במצב שבו היא מפרה את התחייבויותיה הבינלאומיות (בש"פ 502/18 בעניין פלוני, לעיל; ובש"פ 8417/17 היועץ המשפטי לממשלה נ' קוהרן (21.11.17) בפסקה 13; והיעדר חלופת מעצר הולמת, שתוכל להשיג את תכלית המעצר בדרך שפגיעתה בזכות החירות פחותה.

בצד זאת הובהר בפסיקה, כי אין זהות, במסגרת השיקולים והאיזונים, בין דיני המעצר הכלליים, לבין דיני המעצר לצורך הסגרה. בהליכי הסגרה ניתן משקל מיוחד לשני היבטים עיקריים. ההיבט האחד הוא החשש להימלטות מאימת הדין, זאת נוכח טיבם ואופיים המיוחד של הליכי ההסגרה, הטומנים בחובם חשש מובנה להתחמקות מן הדין. להליכי ההסגרה נלווה היבט ייחודי נוסף, שעניינו אחריותה של מדינת ישראל לקיים את התחייבויותיה מכוח אמנת ההסגרה - להסגיר מבוקשים בני-הסגרה ולאפשר העמדתם לדין במדינה במבקשת (ראו: בש"פ 5648/92 אנטר נ' מדינת ישראל, פ"ד מו(5) 497, 494 (1992); בש"פ 8283/08 בראשי נ' מדינת ישראל (6.10.08); בש"פ 725/09 היועץ המשפטי לממשלה נ' מאיר אברג'יל (30.1.09); בש"פ 1496/09 יצחק אברג'יל נ' היועץ המשפטי לממשלה (10.3.09); ובש"פ 9984/17 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלוני (27.12.17) בפסקה 11).

לשני המאפיינים האמורים הייחודיים להליכי ההסגרה - החשש מהימלטות מהדין והצורך בקיום התחייבויות המדינה בתחום ההסגרה, השלובים זה בזה - ניתן "משקל סגולי מיוחד", אשר "משפיע על נקודת האיזון בשקלול בין הערכים השונים המתמודדים זה עם זה", כאשר האיזון נעשה בכל מקרה על-פי נסיבותיו (בש"פ 725/09 בעניין מאיר אברג'יל לעיל, בפסקה 18; וכן ראו: בש"פ 3974/07 פרצוב נ' היועץ המשפטי לממשלה (20.5.07)).

בכל הנוגע לאינטרס הציבורי הכרוך בקיום התחייבויותיה הבינלאומיות של המדינה, הודגש בפסיקה, כי חשיבותו אינה מוגבלת לגדרי התיק הפרטני, וכי "הבטחת אינטרס זה היא בעלת השלכות רחב על כל מערך ההסגרה ויחסי החוץ של מדינת ישראל, לנוכח העובדה כי אמנות אלו הן דו-צדדיות ומחייבות שיתוף פעולה הדדי" (בש"פ 502/18 בעניין פלוני, לעיל, בפסקה 13). אינטרס זה מהווה שיקול משמעותי, במובן זה שלעיתים יהיה מקום לעצור מבוקש עד למתן החלטה בבקשה להכריז עליו בר-הסגרה, גם אם על-פי דיני המעצר הכלליים היה מקום לשחררו. בצד זאת, הודגש בפסיקה, כי גם בהינתן ראיות לכאורה ועילת מעצר, יש לבחון אם קיימת חלופה שיש בה כדי ליתן מענה לתכלית המעצר ושפגיעתה בחירותו של מבוקש ההסגרה תהיה פחותה, בהינתן שחזקת החפות עומדת לו (בש"פ 6615/18 היועץ המשפטי לממשלה נ' ג'רמי טוויל (20.9.18)).

4. ב"כ המבקש גורסת, כי נגד המשיב קמה עילת מעצר, בעיקר נוכח החשש המובהק להימלטות מאימת הדין, וכי לא קיימת כל חלופה שתשיג את תכלית המעצר, זולת מעצר של ממש.

5. ב"כ המשיב לא חלק על האמור בבקשת ההסגרה, ובכלל זה הסכים כי ניתן פסק-דין בארה"ב בעניינו של המשיב, כמפורט בבקשת ההסגרה; כי המשיב לא התייצב לטיעונים לעונש ולדין בגזר הדין; וכי לאחר מכן נידון המשיב שלא בפניו ל-20 שנות מאסר. בנוסף לא חלק ב"כ המשיב על-כך שקיימת עילת מעצר נגד המשיב, בציינו כי "חשש להימלטות הוא כבד". בצד זאת טען, כי ניתן להפיג את החשש מההימלטות באמצעים "משמעותיים" (כלשונו), של "מעצר בית" באיזוק אלקטרוני בישיבת "ביאלה" בבני-ברק, זאת בפיקוח ראש הישיבה, הרב מנחם רבינוביץ, וערבים נוספים; והכל אגב המצאת ערבויות משמעותיות, הכוללות הפקדת סך של 1,000,000 ש"ח במזומן, וחתימה של מספר מפקחים על ערבות אישית בסכום של 100,000 ש"ח ומעלה.

עילת המעצר

6. כאמור, המשיב הורשע בארה"ב, על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של קשירת קשר לביצוע הונאה, שבמסגרתה הוא ושותפיו להונאה גרפו לכיסיהם כ-20,000,000 דולר, וכן בהגשת דו"חות מס הכנסה כוזבים, במטרה להתחמק מתשלומי מס בסכום של כ-650,000 דולר. בין מועד הכרעת-הדין לבין מועד גזר-הדין, נמלט המשיב מארה"ב לישראל, באמצעות מסמכים מזויפים; והוא נידון, שלא בפניו, ל-20 שנות מאסר בפועל.

ב"כ המשיב לא חלק על קיומה של התשתית הראייתית לביסוס העתירה להכרזה על המשיב בר-הסגרה, ואף לא חלק על קיומה של עילת מעצר נגדו.

7. בעניינו קיימת עילת מעצר מובהקת, שנשמכת בראש ובראשונה על חשש ממשי ומוגבר להימלטות המשיב מאימת הדין, נוכח הימלטותו מארה"ב לישראל עובר לדין בגזר-הדין בעניינו; ואף קיימת עילת מעצר משנית של חשש ממשי לביצוע עבירות מרמה והונאה נוספות, זאת נוכח התחכום שבו בוצעו העבירות וההיקף הכספי הניכר של העבירות, כמו-גם נסיבות הגעתו לישראל באמצעות דרכון מזויף וניסיון לקבל מעמד בהסתמך על פרטים בדויים.

שאלת חלופת המעצר

8. בהיעדר מחלוקת על קיומה של עילת מעצר, נותר להידרש לשאלה, האם קיימת חלופת מעצר שתשיג את תכלית המעצר.

בעניינו של המשיב קיים חשש מובהק ביותר להימלטות מאימת הדין, זאת כעולה מבקשת ההסגרה על נספחיה, וכן מהראיות הנוספות שהוצגו על-ידי ב"כ המבקש, מתיק החקירה שנפתח בישראל בעניין ההתחזות הכוזבת והניסיון לקבל במרמה תעודת עולה בפרטים בדויים. כאמור, המשיב הורשע בדין בארה"ב, על-פי הודאתו, אך כשבועיים לפני המועד הקבוע לשמיעת גזר-הדין - נמלט ממנה באמצעות דרכון מקסיקני מזויף, בזהות בדויה בשם אלחנדרו סרדנטה וילאפאנדו; ובהמשך נכנס באמצעות הדרכון המזויף לישראל. לאחר מכן, באמצעות אותו דרכון מזויף ומסמכים כוזבים, הגיש המשיב למשרד הפנים בישראל בקשה לקבלת מעמד של עולה חדש בשם הבדוי האמור. העובדה שהמשיב נמלט מארה"ב באמצעות תיעוד מזויף, מצביעה על-כך שיש לו את היכולת והאמצעים להצטייד בדרכון מזויף, ולהימלט מארץ לארץ. בענייננו, החשש להימלטות מאימת הדין מקבל משנה תוקף, לנוכח העובדה שהמשיב כבר הורשע בדין במשפטו בארה"ב, על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, והוא צפוי לרצות עונש מאסר ממושך; ולפיכך, כאשר לא עומדת לו עוד חזקת החפות, המוטיבציה להימלטות מהדין היא גבוהה עוד יותר. החשש הקונקרטי מוגבר שבעתיים, שכן המשיב כבר הוכיח את נחישותו להימלט מאימת הדין, עת נמלט כאמור מארה"ב לישראל לאחר הכרעת-הדין ובטרם נגזר דינו. בהקשר זה יצוין, כי המשיב נטול כל זיקה לישראל - הוא לא אזרח המדינה ולא תושב בה, והוא נעצר כאשר שהה בה באופן בלתי חוקי, אגב התחזות כוזבת. לכך יש להוסיף את ניסיונו של המשיב לטשטש את עקבותיו בארץ, עת ביקש לקבל מעמד של עולה חדש בפרטים כוזבים ובהסתמך על מסמכי זיהוי מזויפים. למותר לציין, כי חלופת מעצר מותנית במתן אמון במשיב, כי יקיים את תנאיה; והמשיב - בהתנהגותו האמורה, עת נמלט מהדין בארה"ב, הוכיח כי הוא אינו ראוי לאמון שכזה. עוד יצוין, כי מעצר בפיקוח אלקטרוני, "אינו בגדר פתרון הרמטי" (בש"פ 502/18 בעניין פלוני, לעיל, בפסקה 18). הפיקוח האלקטרוני רק מתריע אם המפוקח עוזב את מקום השמתו, אך אין בו כדי לאתר את המפוקח ככל שהחליט להימלט מן הדין. בענייננו, כאמור, אין בחלופה זו כדי לאיין את החשש המבוסס, הממשי והמוגבר, שלפיו המשיב ינסה פעם נוספת להימלט מאימת הדין, כפי שנהג בעת ההימלטות מארה"ב לישראל, אגב שימוש בדרכון מזויף והתחזות כוזבת. גם בערובה הכספית שהוצעה - הפקדת סכום ניכר של מיליון ש"ח והמצאת ערבויות של צדדים שלישיים בסכומים של מאות אלפי שקלים - אין כדי להבטיח את החשש הממשי והמוגבר מהימלטות מאימת הדין; מה-גם, שתנאי שחרור בערובה שנקבעו בארה"ב (שמהותם לא נתחווה), לא הרתיעו את המשיב מלהימלט לישראל. בעניין הסכום הניכר שמבקש המשיב להפקיד, יצוין כי כמי שהורשע בעבירת הונאה בסכומים של מיליוני דולרים, אין בסכום המוצע, ואף לא בסכומים גבוהים יותר, כדי להפיג את החשש הממשי והמוגבר מהימלטות מהדין. בנסיבות האמורות, חלופת מעצר בפיקוח אלקטרוני לא תסכון (ראו והשוו: בש"פ 502/18 בעניין פלוני, לעיל; ובש"פ 9984/17 בעניין פלוני, לעיל), ואין מנוס מלהורות על מעצרו של המשיב עד למתן ההחלטה בעתירה להכרזתו בר-הסגרה לארה"ב.

מהטעמים האמורים לא נעתרתי לבקשת ב"כ המשיב להזמין תסקיר מעצר בעניינו של המשיב; וכבר נפסק, לא אחת, כי אין טעם בהזמנת תסקיר מעצר במקרים שבהם ברור כי חלופת מעצר לא תסכון, ובית-המשפט סבור שלא קיימת כל חלופת מעצר קונקרטי שתשיג את תכלית המעצר (ראו והשוו: בש"פ 1092/05 תראבין נ' מדינת ישראל (27.2.05); בש"פ 10870/06 מחלוף ציצו נ' מדינת ישראל (15.1.07); בש"פ 8049/07 שאדי אזברגה נ' מדינת ישראל (26.9.07); בש"פ 27/15 עלי יונס נ' מדינת ישראל (15.1.15); בש"פ 3612/15 פלוני נ' מדינת ישראל (3.6.15); ובש"פ 4104/15 פלוני נ' מדינת ישראל (22.6.15)).

מצבו הרפואי של המשיב

9. במהלך הדיון הראשון בבקשה, ביום 17.6.19, ביקש בא-כוחו דאז של המשיב לדחות את הדיון למועד אחר, וציין כי מרשו סובל "מחוליים שונים", ומבקש להיבדק על-ידי רופא בהקדם האפשרי. בגדרה של החלטה באותו מועד, נתבקשו רשויות שב"ס לדאוג להעביר את המשיב לבדיקת רופא שב"ס במסגרת מעצרו. בפתח הדיון השני בבקשה, ביום 18.6.19, הוגש על-ידי אנשי שב"ס מכתבו של ד"ר ולדימיר רודרמן, רופא פסיכיאטר שבדק את המשיב בבית-המעצר, שלפיו המשיב סובל מחרדות, אך לא זקוק להשגחה פסיכיאטרית.

בישיבה השנייה, שהתקיימה ביום 10.7.19, ציין המשיב כי הוא סובל מבעיות ראייה ומבעיות קרדיולוגיות ומקבל תרופות להורדת לחץ דם; ולנוכח האמור ניתנה החלטה שלפיה רשויות שב"ס ידאגו לבדיקתו של המשיב על-ידי רופא. בתום הדיון נקבע, כי החלטה בבקשה תינתן ביום 16.7.19.

ביום 14.7.19 הגיש ב"כ המשיב בקשה לעכב את מתן ההחלטה "בכחודש ימים לפחות", שכן נודע לו כי בדיקתו של המשיב על-ידי רופאים מומחים לא תסתיים עד לאמצע חודש אוגוסט. בבקשתו ציין ב"כ המבקש, כי בהחלטה מיום 10.7.19 "הורה בית-המשפט על התייחסות רופאי שב"ס לבעיות השונות מהן סובל המשיב". בהחלטה מיום 14.7.19 ציינתי, כי האמור בבקשה אינו מדויק, שכן בהחלטה מיום 17.6.19 לא נתבקשה "התייחסות רופאי שב"ס" לבעיות רפואיות שמהן סובל המשיב, וכל שנאמר בהחלטה הוא "כי לנוכח התלונות של המשיב, לפיהן הוא סובל מבעיות ראייה ומבעיות קרדיולוגיות, ידאגו רשויות שב"ס לבדיקת המשיב על-ידי רופא". עוד צוין בהחלטה מיום 14.7.19, כי הבדיקה נועדה ליתן למשיב את הטיפול שלו הוא זקוק; ואין היא אמורה לשמש בסיס להחלטה בשאלת המעצר.

בדיון מיום 10.7.19, כמו-גם בבקשה שהוגשה ביום 14.7.19, לא נמסר כל פירוט אודות מצבו הרפואי של

המשיב, ולא הוצג כל תיעוד רפואי בעניינו; ומכל מקום - לא הועלתה כל טענה שלפיה המשיב לא יכול לקבל טיפול במסגרת מעצרו, ושהמעצר עלול לסכן את בריאותו. מטעם זה ההחלטה תינתן על בסיס הטיעונים שהושמעו; וכפי שציינה ב"כ המבקשת בתגובתה בכתב לבקשה מיום 14.7.19, הרי שלמשיב "שמורה הזכות להגיש בקשה לעיון חוזר ככל שיתגלו נסיבות חדשות, לרבות כאלה הכרוכות במצבו הבריאותי". מכל מקום, לא נטען, וממילא לא הוכח, כי המשיב אינו יכול לקבל טיפול רפואי במסגרת מעצרו.

התוצאה

10. על-יסוד האמור לעיל, ייעצר המשיב עד למתן החלטה בעתירה להכרזתו בר-הסגרה לארה"ב.

ניתנה היום, י"ג בתמוז תשע"ט, 16 ביולי 2019, במעמד ב"כ המבקש, ב"כ המשיב והמשיב.

יורם נועם, סגן נשיא